Sinema e brezhoneg evit ar skolioù
TROIAD 2018
Adalek 6 vloaz

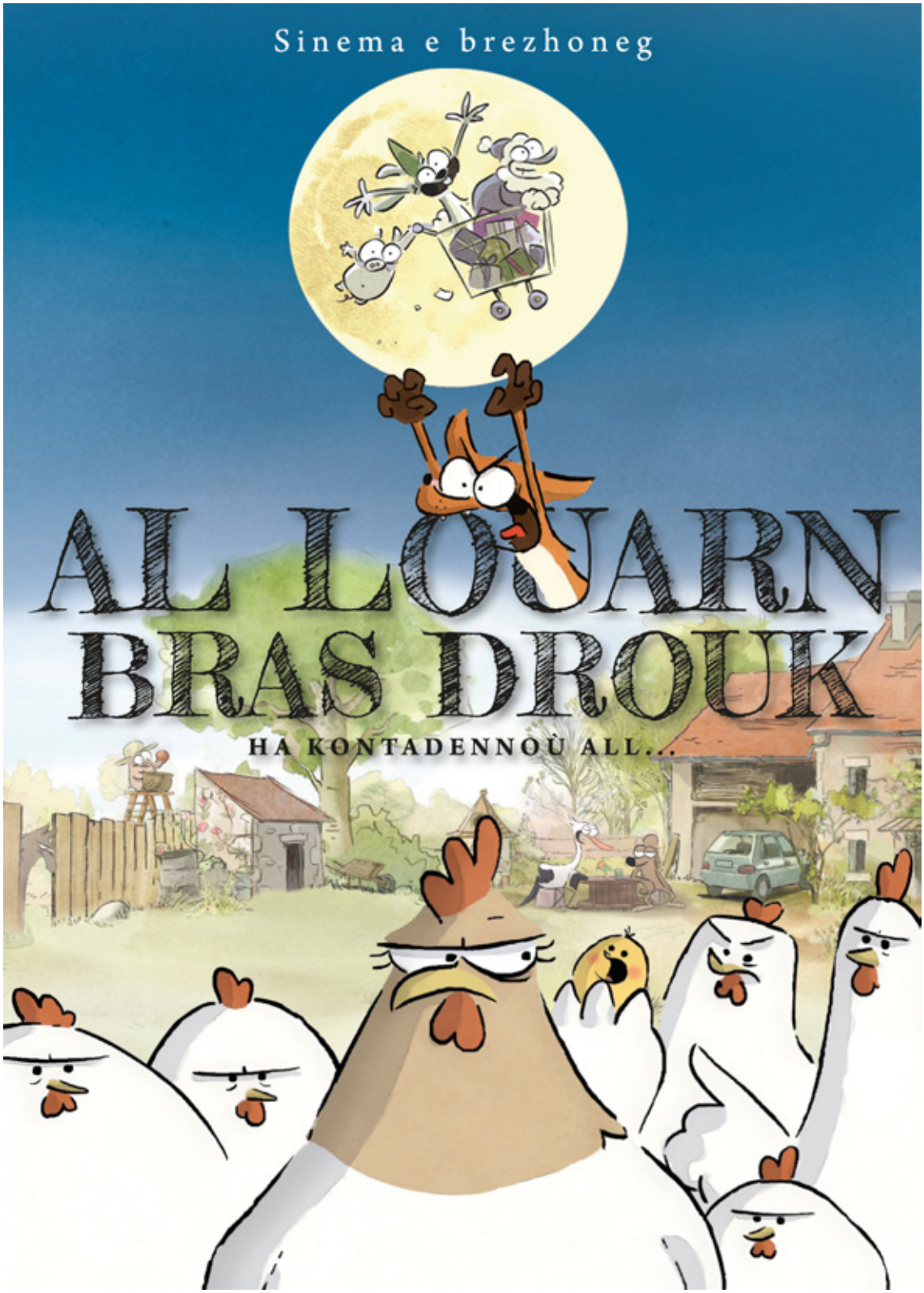

DOSER EVIT AR SKOLAERIEN

Kinniget gant **Daoulagad Breizh**
Diwar un doser savet gant **Florence Leone**
evit **ar Greizenn sevenadurel Les Grignoux (Liège)**
Troet e brezhoneg gant **Jil Pennec**

1/ KINNIG AR FILM.....2
2/ DERC'HEL SOÑJ HA KOMZ EUS AN ISTORIOÙ HAG EUS AN TUDENNOÙ.....3
3/ FALTAZI PE GWIRVOUD ? GWIR PE IJINET ?.....4
4/ PETRA A LAKA AC'HANOMP DA C'HOARZHIN ? 8
5/ GRAFEREZH AR FILM.....10
6/ AR BLEIZ HAG AL LOUARN E SKEUDENNOÙ 13

1 / KINNIG AR FILM

2 / DERC'HEL SOÑJ HA KOMZ EUS AN ISTORIOÙ HAG EUS AN TUDENNOÙ

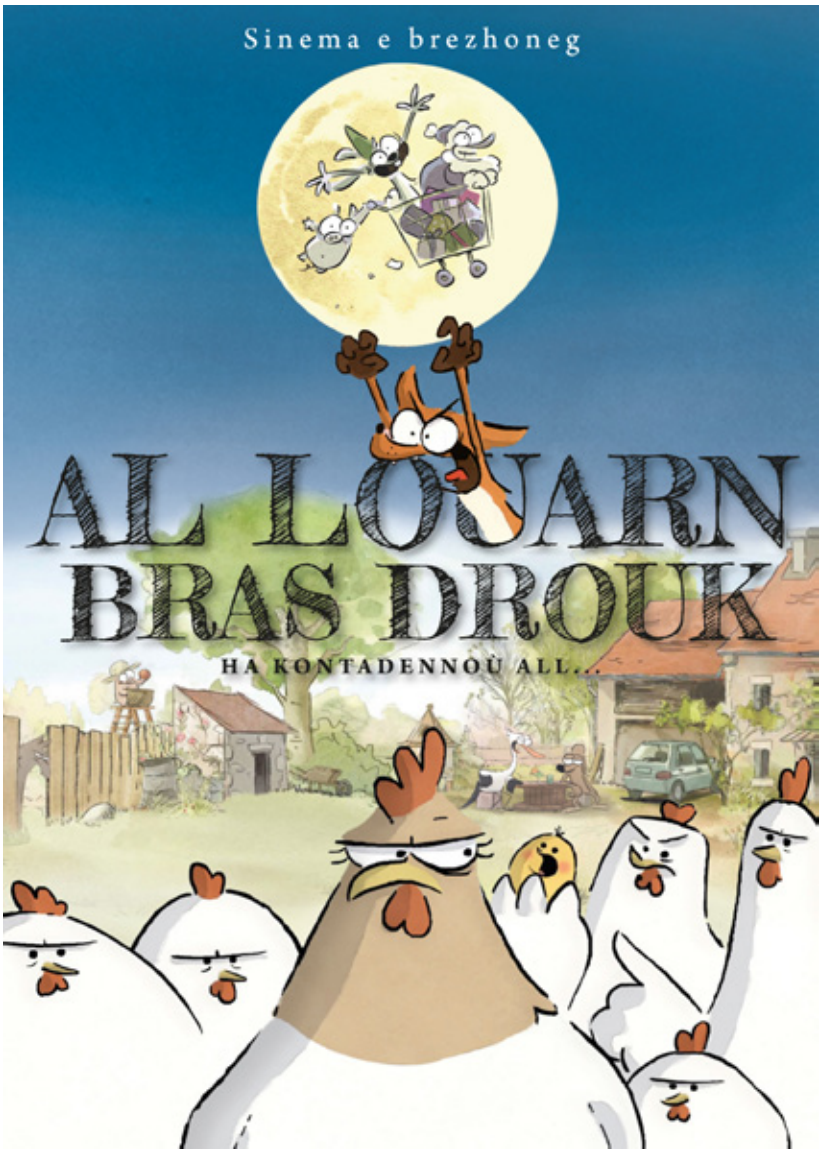

Sellet ouzh ar skritell

Petra a weler war ar skeudenn ? Petra a zegas da soñj deoc'h ?
- Ur skeudenn eus ar film eo pe ur skeudenn all ?
- Penaos e weler n'eo ket ur skeudenn bet tennet eus ar film ha peseurt doare skeudenn eo ?
- Da betra servij « skritell ur film» ? Unan bennak a c'hell displegañ d'ar re all ?

E peseurt istor(ioù) e kaver an tudennoù zo war ar skritell ?
- Petra eo an tudenn-se ?
- Heñvel eo ouzh peseurt loen ?
- E peseurt istor e kaver anezhañ ?
- Daoust hag emañ holl dudennoù ar film war ar skritell ? Pehini pe pere a vank ?

Ur babig da gas : Ar c'hwibon, Al lapin, An houad, Ar pemoc'h, ar c'hi-guard.
Al louarn bras drouk : al louarn bras drouk, ar bleiz, ar yer, Mikelig.
Ret eo saveteiñ an Nedeleg : Al lapin, an houad, ar pemoc'h.

Sellit ouzh tudennoù pennañ ar film. War ar skritell emaint. An tudennoù bihan n'emaint ket war ar skritell. E-touez an tudennnoù n'emaint ket e kaver Pauline hag an tarsier (istor 1), an tri foñsin (istor 2), an Tad Nedeleg hag ivez ar c'hi-dogez hag e verc'h (istor 3)

3 / FALTAZI PE GWIRVOUD ? GWIR PE IJINET ?

- Petra ho peus soñjet diwar-benn an eil istor, hini al Louarn Bras drouk ?
- Daoust hag e oa traoù ho poa kavet iskis en istor-se ?
- Daoust hag ez eus traoù a seblant deoc'h bezañ ijinet penn-da-benn, traoù na c'hellont ket c'hoarvezout er « vuhez gwir » ?
- Petra da skouer ?

Sellet ouzh 4 skeudenn (rummad A)

Skeudenn A1

1. Petra c'hoarvezh ?
« Emañ ar pemoc'h o kutuilhañ avaloù. »
2. Posupl eo ? Un dra ijinet eo pe ur blegenn a c'hellfe c'hoarvezout er gwirvoud ?
«Ur blegenn ijinet eo !»
3. War ar skeudenn, peseurt munudoù all n'int ket gwir, da lavaret eo oberourien ar film o deus graet a seurt evit lakaat o zudennoù da vezañ «evel » an dud ?
- Ne chom ket ar moc'h war-sav war o favioù a-dreñv evel ma ra an dud ! Pevarzroadek eo ar moc'h ; war o fevar fav e kerzhont. Daoudroadek eo an dud hag e savont war o daou « bav » a-dreñv.
- N'o deus « dorn » ebet evit sikour anezho da « gutuilhañ » frouezh en ur wezenn !
- Ne bignont ket gant ar skeulioù !
- N'o deus morse tok ebet war o fenn !
- Ne vousc'hoarzhont ket !
…

4. War ar skeudenn, peseurt munud zo tennet eus ar vuhez gwir ?
- Ar moc'h a c'hell debriñ avaloù, hollzebrerien int.
…

Skeudenn A2

1. Petra c'hoarvezh ?
« Douret e vez ar plant gant ar yar. »
2. Posupl eo ? Un dra ijinet eo pe ur blegenn a c'hellfe c'hoarvezout er gwirvoud ?
«Ur blegenn ijinet eo !»
3. War ar skeudenn, peseurt munudoù all n'int ket gwir, da lavaret eo oberourien ar film o deus graet a seurt evit lakaat o zudennoù da vezañ «evel » an dud ?
- Ne ra ket ar yer gant o divaskell evel ma ra an dud gant o daouarn !
- Ar yer ne c'hounezont ket bleunioù e podoù !
…
4. War ar skeudenn, peseurt munud zo tennet eus ar vuhez gwir ?
- Klud ar yer zo heñvel ouzh ar re e koad a gaver peurvuiañ.
…

Skeudenn A3

1. Petra c'hoarvezh ?
« Spontet eo ar yar gant al louarn » ha « Emañ ar yar o lenn ul levr ».
2. Posupl eo ? Un dra ijinet eo pe ur blegenn a c'hellfe c'hoarvezout er gwirvoud ?
- Posupl eo er gwirvoud e vefe spontet ar yar gant al louarn peogwir eo al louarn ur preizher yer…
- Met ur yar a lenn, n'eus ket eus an dra-se !
3. War ar skeudenn, peseurt munudoù all n'int ket gwir, da lavaret eo oberourien ar film o deus graet a seurt evit lakaat o zudennoù da vezañ «evel » an dud ?
- Ne ra ket ar yer gant o divaskell evel ma ra an dud gant o daouarn !
- Ne vez ket kinklet ar c'hludoù-yer gant ar yer evel ma vez graet e kambreier pe er saloñsoù, ha pa lakafent kalz amzer evit ober se !
- Er gwirvoud, ma c'hoarvez d'ur yar en em gavout gant ul louarn e pak aon hag e klask tec'hout kuit, padal amañ, ne seblant ket merzhet emañ al louarn nepell !
- Er gwirvoud ne « glask » ket al lern ober aon d'ar yer, evit gwir eo spontet ar yer gant al lern !
…
4. War ar skeudenn, peseurt munud zo tennet eus ar vuhez gwir ?
- Preizherien evit ar yer eo al lern.
- Awenet eo diabarzh ar c'hlud gant diabarzh un ti evit an dud, ha pas gant ur c'hlud-yer gwir.
- …

Skeudenn A4

1. Petra c'hoarvezh ?
«Emañ al lern o sellet ouzh ar poñsined o kousket, peg int outañ ».
2. Posupl eo ? Un dra ijinet eo pe ur blegenn a c'hellfe c'hoarvezout er gwirvoud ?
«Ur blegenn ijinet eo ! Er gwirvoud e vije bet debret ar poñsined abaoe pell gant al louarn, ha d'an nebeutañ, ar poñsined o dije klasket tec'hout ! Ar stag m'eo louarn ar film ouzh ar poñsined zo ur « gopienn » eus an darempredoù denel.
3. War ar skeudenn, peseurt munudoù all n'int ket gwir, da lavaret eo oberourien ar film o deus graet a seurt evit lakaat o zudennoù da vezañ «evel » an dud ?
- An irvin : ha pa vefent marnaoniet ne vez ket debret irvin gant al lern, kigdebrerien int…
- …
4. War ar skeudenn, peseurt munud zo tennet eus ar vuhez gwir ?
- Labourioù ur skiantour eus an XXvet kantved, Konrad Lorenz, o doa diskouezet e oa eus al « louc'had psikologel », evit ar gwazi louet : ar boud bev kentañ o fiñval bet gwelet gant ar gwazigoù o tiglorañ e oa ar skiantour. Neuze e oant kroget da vont d'e heul e-giz ma vije bet eñ o mamm ! (sellet ouzh ar skeudennoù dindan).
- Ar santimant a vez etre al louarn hag ar poñsined, stag int an eil re d'ar re all, a gas d'ar santimantoù a liamm an dud hag o bugale, ar re advabet da skouer.
- …

Displegadennoù
Al loened zo heñvel ouzhomp

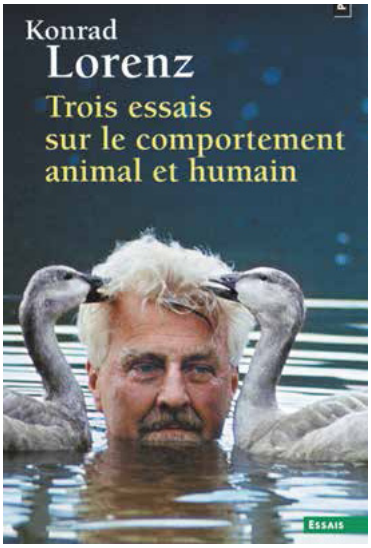

N'eo ket gwir pep tra er programm Al louarn bras drouk ha kontadennoù all ! Er gwirvoud ne gomz ket al loened ha ne vleniont ket kamionoù kennebeut ! Ne zoug ket ar moc'h tokoù war o fenn evit bezañ gwarezet diouzh an heol, ne liorzhont ket ivez … Ne goñchennont ket gant ar c'hwibonoù hag ar chas tro-dro d'ur banne e dibenn o devezh labour. Ne vefe ket chalet al lern da lonkañ ar poñsined kentañ en em gavfent ganto war o hent, hep leuskel amzer dezho da soñjal int o mamm ! Ne vez ket douret ar plant gant ar yer, ne ginklont ket o c'hlud, ne lennont ket, ne gelennont ket d'ar poñsined. …

Laket e vez al loened da dud en teir istor-se : perzhioù denel a anavezomp mat a vez roet d'al loened-se zo doñv mui pe vui ; en henamzer e oa bet kroget gant an hengounse (sellit ouzh ar pajennoù 12-13). War ar skeudennoù-se, er mojennoù pe en tresadennoù-bev evel Al louarn bras drouk e vez skeudennaouet al loened gant emzalc'hioù denel (azezet, war-sav…) hag e reont evel tud o tiskouez o fromoù : aon, fulor, dipit… An darempredoù etrezo zo evel an darempredoù denel : karantez, mignoniezh, karantez evit o bugale…

Hag an Tad Nedeleg ?

Er film berr diwezhañ e vez douetañs war ar fed e vefe eus an Tad Nedeleg. Ar pemoc'h a ra goap eus e zaou vignon a gred atav ennañ daoust d'o oad ! Ma vez goulennoù aberzh an arvesterien yaouank betek ma yafent da gomz eus se er skol, ret eo degemer a bep seurt doareoù da welet an traoù hep enebiñ doare ebet ouzh unan all, ha ne vo ket roet respont ebet a vefe re reut.

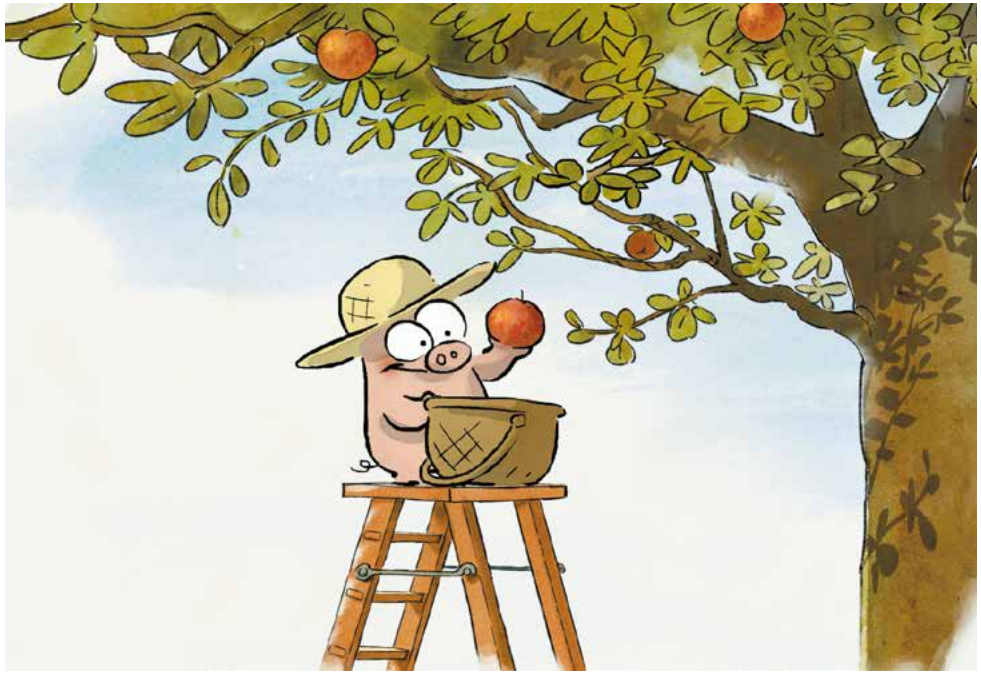

A1

A2

A3

A4

4 / PETRA A LAKA AC'HANOMP DA C'HOARZHIN ?

- Soñj 'peus eus an traoù o doa lakaet ac'hanoc'h da c'hoazhin er film ? Un arroud bennak ? Pe un tudenn ?
- Petra a laka an dud da c'hoarzhin ? Ar plegennoù boaz, gwirvoudel a weler bemdez pe ar plegennoù divoaz, diwirheñvel ? An emzalc'hioù « reizh » pe bourdoù ?

Goulennaoueg (d'ober dre skrid pe dre gomz)

Petra n'eus lakaet ac'hanout da c'hoarzhin ar muiañ ? Petra 'peus ket kavet ken dudius se ? Kelc'hia ar skeudenn :

- 😐→ ma 'peus ket mousc'hoarzhet en arroud-mañ
- 😐→ ma 'peus mousc'hoarzhet
- 😊→ ma 'peus c'hoarzhet
- 😂→ m'out tarzhet da c'hoarzhin

	Kinnig an arvest er penn kentañ hag etre an istorioù				
1	Gant al loened e vez kinniget an arvest zo o vont da gregiñ	😐	😐	😊	😂
2	Savet 'vez ar c'hinkladurioù gant al loened a-dreñv ar rideoz, lak'reont traoù da gouezhañ.	😐	😐	😊	😂
3	Divizout a ra al loened lakaat ur bastekezenn e lec'h ar babig na gavont ket	😐	😐	😊	😂
4	Kinnig a ra ar bleiz ober war-dro Mikelig, ar poñsin, nac'het e vez e skoazell gant al louarn	😐	😐	😊	😂
	Lak un arroud 'neus lakaet ac'hanout da c'hoarzhin	😐	😐	😊	😂
	Istor 1, Ur babig da gas				
5	Ne fell ket d'ar pemoc'h bezañ sikouret gant al lapin hag an houad	😐	😐	😊	😂
6	C'hoari a ra ar c'hwibon evit chom hep bezañ rediet da gas Pauline d'he zud	😐	😐	😊	😂
7	A-greiz-holl en em rent kont an tri c'homper int aet da glask goudor e kamion ur c'hi-ger… evit tec'hout dirak ar bleiz	😐	😐	😊	😂
8	A-daol-trumm e komz sinaeg al lapin gant an tarsier : e vignoned a sell outañ sebezet	😐	😐	😊	😂
9	E goulog ar c'harr-nij en em gav an tri c'homper, pa soñje dezho e oant e kamion ar post	😐	😐	😊	😂
10	Kinniget e vez en un doare jentil gant ar pemoc'h d'ar c'hwibon esaeañ ar vannerez	😐	😐	😊	😂
	Lak un arroud 'neus lakaet ac'hanout da c'hoarzhin	😐	😐	😊	😂
	Istor 2, Al louarn bras drouk				
11	Ken fall eo al louarn da chaseal ma rank debriñ irvin evit chom bev	😐	😐	😊	😂
12	Ar poñsined a gav eo al louarn o mamm	😐	😐	😊	😂
13	Ar poñsined a gav dezho int lern !	😐	😐	😊	😂
14	Ar yer a zesk en em zifenn a-enep al lern	😐	😐	😊	😂
	Lak un arroud 'neus lakaet ac'hanout da c'hoarzhin	😐	😐	😊	😂
	Istor 3, Ret eo saveteiñ an Nedeleg !				
15	Al lapin hag an houad a laka ur wezenn da gouezhañ hag e tistrujont toenn ti ar pemoc'h	😐	😐	😊	😂
16	Al lapin hag an houad a gemer an Tad Nedeleg evit ur c'hinkladur Nedeleg	😐	😐	😊	😂
17	Ar c'hi-dogez a fell dezhañ debriñ an tri c'homper met gwarezet e vez gant e verc'h a laka war wel emaint o vont da saveteiñ an Tad Nedeleg	😐	😐	😊	😂
	Lak un arroud 'neus lakaet ac'hanout da c'hoarzhin	😐	😐	😊	😂

Adstumm

Kinniget e vo d’ar skolidi yaouankañ, pe d’an holl re a fell dezho, kinnig gant un dre-sadenn ur mare eus ar film o deus kavet fentus-tre.

Displegadennoù

Goude an enklask bihan-se e vo diskouezet moarvat eo diaes chom hep c’hoarzhin pa weler tudennoù ha mareoù farsus ar film ! Ar pezh a laka ac’hanomp da c’hoarzhin kalz ivez eo ma vez mesket ar faltazi hag ar gwirvoud gant doareoù diskiant a ya re bell a-wezhioù. Distroet ha brasaet e vez an doareoù a gaver er c’hontadennoù : komz a ra al loened, met gant gerioù pemdez, e-giz ma teu, en un doare naturel. Lakaet e vez al lu war ul loen a vez spontus peurvuiañ, evel ar « bleiz bras drouk ». Techoù fall e-leizh a vez gant an harozed, enep-harozed int kentoc’h : dizrouk, kizidik, bourderien, gaouiaded, pilpouserien… C’hoarzhin a reomp abalamour d’an diforc’hioù zo gant ar vuhez gwir, gant emzalc’hioù « reizh » ar gevredigezh.

5 / GRAFEREZH AR FILM

Keñveriañ skeudennoù (rummad B)
Anavezout a rit ar skeudennoù -se ? Eus pelec'h e teuont ?
Gwelet a rit disheñvelderioù/heñvelderioù bras etre ar skeudennoù-se ? Pere ?

Displegadennoù

Eus 5 film e teu ar skeudennoù-se.
• skeudenn B1 - L'Ours montagne, ur film-bevaat 2M sevenet gant skeudennoù sintetek
• B2 - Monsieur Bout-de-Bois, ur film-bevaat 3M
• B3 – Al Louarn bras drouk
• B4 - Les Malheurs de Sophie, ur film gant Christophe Honoré
• B5 - Pat et Mat, ur film-bevaat gant stop motion.

An daou film-diwezhañ zo filmet gant skeudennoù gwir, padal an tri c'hentañ zo « tresadennoù-bev », disheñvel-mat int.

Al Louarn bras drouk zo bet treset gant an dorn met n'eo ket bet war paper ! Ar skeudennaouerien/animatourien a aoz o skeudennoù gant an urzhiataer, gant ur programm zo graet evit gellet kemer e kont en un doare otomatek an « taolioù kreion ». Kemeret e vez plas ar c'hreion gant ur stilo elektronek ha plas ar paper gant ur skramm touch !

E **making of ar film** (padelezh : 15mn) e tispleg un tamm an daou sevener penaos e labouront. Gwelet e vez mareoù seveniñ ar film : sevel an tresadennoù, an tudennoù hag ivez ar c'hinkladur, enrollañ ar mouezhioù.
Ar film a c'heller gwelet en e bezh :
https://www.youtube.com/watch?v=zVochK0UBUo&feature=youtu.be

Monsieur Bout-de-Bois (B2) ha ***L'Ours Montagne*** (B1) a oa bet savet gant un urzhiataer ivez. *L'Ours montagne* zo sevenet e 2M pa vez *Monsieur Bout-de-Bois* evel un 3M : a-drugarez da zoareoù ar stlennegezh e c'hell an tudennoù kaout tevder, donder evel ma vijent bev er-maez ar film !

Ar film ***Pat et Mat*** (B5) zo graet gant merc'hodennoù, traoù ha kinkladurioù zo anezho er gwirvoud : fardet int bet, stummet gant sevenerien evit o film, ha lakaet da vevañ ha luc'hskeudennet goude, skeudenn ha skeudenn. Ar stop motion a vez graet eus ar sistem-se: fiñvadennoù bihan a vez lakaet d'ober d'ar merc'hodennoù gant ar sevenerien. Luc'hskeudennet e vez pep emzalc'h. Goude se e vez lakaet da zibunañ ar skeudennoù d'un tizh a laka ar fiñvadennoù da vezañ evel gwir.

El ***Louarn bras drouk*** (B3), n'eus ket traoù a seurt se. Tost d'ur brastres eo an tresoù, evel er vandenn-dreset orin.

Er fin, e film ***Les Malheurs de Sophie*** (B4) e vez lakaet war wel aktourien « wir », bugale a c'hoari ur rol dirak ar c'hamera.

B1 - *L'Ours montagne*, Esben Toft Jacobsen, Danmark, 2011, 1e15

B2 - *Monsieur Bout-de-Bois*, M. Donini, K. Rinaldi, D. Vysotskiy, J. Jaspaert ha D. Snaddon, Italia/Rusia/Breizh-Veur, 2015, 43 mn

B3 - *Le Grand méchant renard*, Benjamin Renner ha Patrick Imbert, Frañs, 2017, 1e19

B4 - *Les malheurs de Sophie*, Christophe Honoré, Frañs, 2016, 1e46

B5 - *Pat et Mat*, ur programm berr-metrad bevaat, Marek benes, Republik Tchekia, 2011, 40 mn

C1

C2

6 / AR BLEIZ HAG AL LOUARN E SKEUDENNOÙ

Anavezet eo ar bleiz hag al louarn e kontadennoù Europa.
Sellit pizh ouzh ar skeudennoù (rummad C) ha keñveriit anezho.

Petra a welit war ar skeudennoù-se ?

- Piv eo an tudennoù ?
- Anavezout a rit anezho ?
- Heñvel eo an tudennoù-se ouzh tudennoù ar film
- Penaos int heñvel ? Penaos int disheñvel ?
- Heñvel eo an doareoù da dresañ pe disheñvel ? Evit petra ?

Displegadennoù

Ar vran hag al louarn, François Chauveau, 1668.
Lakaet e vez al louarn da zen, evel er vojenn, war ar skeudenn-se, unan eus ar re goshañ a denn d'ur vojenn eus la Fontaine. War-sav emañ war e bavioù a-dreñv evel al louarn er film, amañ eo evit tapout ar fourmaj-laezh zo bet lakaet da gouezhañ gant ar vran, touellet ma oa bet gant al louarn. Disheñvel eo ar mod da ginnig al louarn er skeudenn-mañ eo e fas, heñvel da hini ul loen, padal louarn Benjamin Renner en deus un dremm gant fromoù, betek dont da vezañ un dresadenn lu. Mojennoù la Fontaine zo o orin en un hengoun lennegel en henamzer, evel mojennoù Esope (pe a zo bet lakaet war e gont, VII-VIvet kantved goude J.K.). Kalzik anezho zo bet azasaet gant ar skrivagner gall la Fontaine. N'eo ket an hini kentañ en doa bet lakaet en e vojennoù loened ma veze lakaet en o begoù komzoù flemmus a ziskouez bezañ pismigadennoù sokial ha politikel taer a-walc'h.

Kabellig ruz hag ar bleiz
Ur skeudenn gant Gustave Doré, 1867
Tennet eo bet ar skeudenn-se diouzh un embannadur kozh eus ar gontadenn Kabellig Ruz gant Charles Perrault. Graet eo bet gant Gustave Doré (1832-1883), sinadur e anv a weler e traoñ ar skeudenn. Kalz oberennoù zo bet savet gant an arzour-se eus an XIXvet kantved.
Amañ e vez lakaet ar « bleiz bras drouk » da zen gant boned ar vamm-gozh. A-hend-all e vez treset ar bleiz en un doare naturel ha gwirvoudel. Er c'hontrol, er film Al louarn bras drouk ne vez ket gwisket dilhad gant al loened (nemet pa glaskont – fall a-walc'h - tremen da dud en ti-post), pe nemet ur skerb da vare an Nedeleg, pe un neudenn en o « blev »… Gwisket eo tudennoù ar film gant doareoù, jestroù hag emzalc'hioù a laka anezho da vezañ tost deomp.

Evit gouzout hiroc'h
Daoulagad Breizh
02 98 92 97 23
daoulagad.bzh@orange.fr - www.daoulagad-breizh.org